

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของ นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

(Factors Related to Private Vocational Student's
Decision Making on Their Further Study)

ดร.อารมณั์ เพชรชื่น*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้มี 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีความต้องการศึกษาต่อ และไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (2) เพื่อศึกษาความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของสถานศึกษาที่ต่อการศึกษาต่อกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

การออกแบบการวิจัยประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาหลักสูตรพาณิชยการและบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 จากโรงเรียนเอกชน 8 โรงเรียน ในเขตจังหวัดชลบุรี และฉะเชิงเทรา รวม 4,866 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิได้กลุ่มตัวอย่าง 408 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ถามภูมิหลังของนักเรียน ตอนที่ 2 ถามความสำคัญของตัวแปรความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

เลือกศึกษาต่อ ตอนที่ 3 ตามลักษณะของสถานศึกษาและลักษณะการบริหารจัดการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ปีที่ 3 ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 18-19 ปี มีผลการเรียนเฉลี่ย ส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้ได้ หรือปานกลาง รายได้ของครอบครัวส่วนมากค่อนข้างต่ำ บิดามารดาส่วนมากประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง หลังจากจบการศึกษาระดับปวช. แล้วส่วนมากต้องการศึกษาคือ

* ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อคือต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการพัฒนาทางอาชีพ ต้องการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และต้องการพัฒนาสถานภาพทางสังคมตามลำดับ

ปัจจัยของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยของสถานศึกษาคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ที่สำคัญได้แก่ หลักสูตรที่เปิดสอนที่ตั้งของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ตามลำดับและปัจจัยการบริหารจัดการ ที่สำคัญได้แก่ ความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงาน ของครู ระบบการจัดการภายในสภาพแวดล้อม และระบบการแนะแนวและจัดหางานตามลำดับ

Abstract

Factors Related to Private Vocational Student's Decision Making on Their further Study

The purposes of this study were the following:

1. To find out general background of vocational school students who decided to further their study as well as not to further their study.

2. To study the influence of factors affecting their decision on further study.

3. To study the relationship between various characteristics of the educational institutions and their decision.

Research Methodology

The population in this study was third-year students studying commerce and business administration drawn from 8 private schools in Chonburi and Chacheongsao provinces in academic year 2545, totaling 4,866 students. Stratified sampling method was employed to draw 408 students from the population as the sample for the study. A questionnaire was used to collect the data for the study. The questionnaire was divided into 3 sections. The first dealt with general background of the respondents. The second section related to factors taken into consideration in the decision making process. The last involved the kind of educational institutions and the management preferred by the students. Techniques employed for the data analysis included mean, standard deviation, t-test and correlation.

Conclusion

Most of the respondents were female with an average age of 18-19 years. Generally their grades was neither poor nor good. Most of them

grades was neither poor nor good. Most of them belonged to low income families. Their parents were low-level employees. Most of the respondents wanted to further their study after the graduation.

The variables given for their decision making to further the study, in order of importance, included the desire to improve themselves, to enhance prospect for better job opportunity, to please related persons, and to improve their social status.

Educational institution factors significantly correlated at the .01 level with decision making to further the study. The respondents looked at several criteria for the choice of characteristics of the institution: the curriculum, location and image respectively. Also, the choice of institution management included the competency of the teachers, internal administration, environment and job placement service respectively.

ภูมิหลัง

เมื่อปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยเราได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางการศึกษาข้อหนึ่งว่า

“เป้าหมายในการพัฒนาประเทศในอีก 25 ปีข้างหน้า หรือปี 2563 เด็กไทยจะได้เรียนขั้นต่ำถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนและกว่าร้อยละ 50 ได้เรียนถึงมหาวิทยาลัย” (สีปพนนท์ เกตุทัต 2539

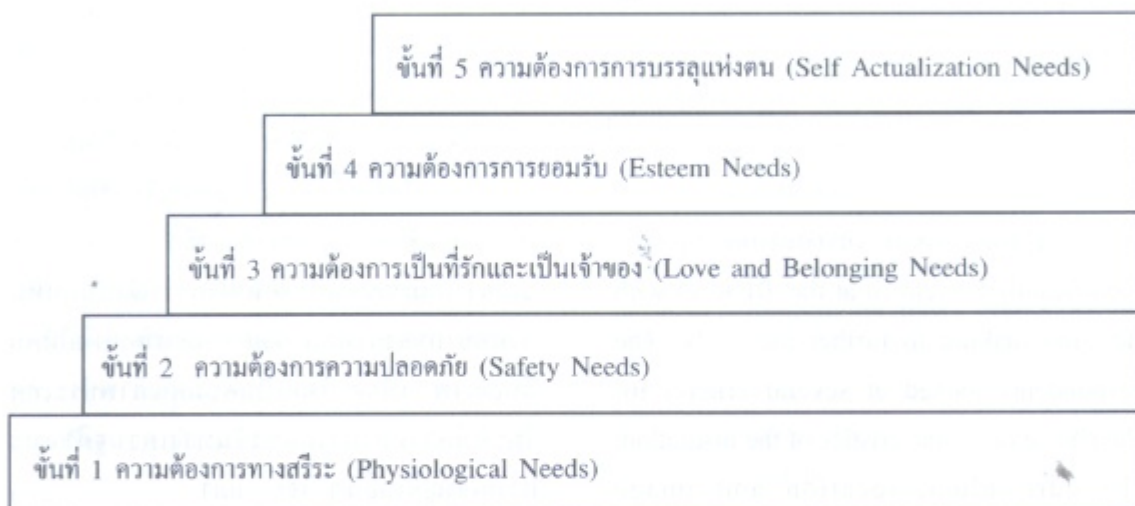
: 3) จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ตีความได้ว่ารัฐต้องการให้เด็กไทยมีการศึกษาสูงขึ้น การมีการศึกษาสูงขึ้นเป็นการเพิ่มคุณภาพของคนและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “การศึกษา” ว่าการศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการค้นคว้าแสวงหา สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 2) จากความหมายของการศึกษาดังกล่าวได้เน้นให้เห็นถึงบทบาทของการศึกษาต่อการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณภาพ เมื่อคนไทยเป็นคนมีคุณภาพประเทศไทยก็มีความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจและความเจริญด้านอื่นๆ ก็จะตามมา

ปัจจุบัน ระบบการศึกษาไทยมีกฎหมายบังคับให้เยาวชนศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากนั้นส่วนมาก ก็ศึกษาต่อสายสามัญ (มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี) และสายอาชีพ (หลักสูตร ปวช. 3 ปี หรือหลักสูตรระยะสั้น) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ปวช. ส่วนหนึ่งก็ออกไปประกอบอาชีพและมีอีกส่วนหนึ่งศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น คือระดับอุดมศึกษา (หลักสูตร ปวส. 2 ปี หรือหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี)

ความคิดในการศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ (ต้องการประกอบอาชีพ) ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมเกี่ยวข้องกับความต้องการ (needs) ของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเรียกว่าปัจจัยภายใน (internal factor)

และการที่จะศึกษาต่อหลักสูตรใด สาขาใด สถาบันการศึกษาแห่งใด (ของรัฐหรือเอกชน) ก็ขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของสถาบันนั้นว่าสามารถสนองความต้องการของพวกเขาได้เพียงไร

ทฤษฎีของมาสโลว์กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล จัดเป็นระดับขั้นความต้องการเรียงจากขั้นต่ำไปจนถึงขั้นสูงดังนี้

(อ้างอิงจาก บริษัทสื่อดี จำกัด : 2544)

จากขั้นความต้องการของบุคคลดังกล่าว ขั้นสูงสุดก็คือความสมบูรณ์ของตน เป็นตัวตนของตนหรือความสำเร็จความก้าวหน้าของตน ซึ่งหมายรวมทั้งความเจริญงอกงามทั้งส่วนตนและการประกอบอาชีพรองลงมาก็คือการยอมรับ การให้เกียรติการยกย่องจากเพื่อน จากชุมชน และสังคมชั้นรองลงมาก็เป็นความต้องการความเป็นเจ้าของ ความปลอดภัย และขั้นพื้นฐานสุดคือความต้องการทางด้านปัจจัยสี่คืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย

สภาพปัจจุบันของการศึกษาไทย ประเทศไทยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ตอนต้นและตอนปลาย) และระดับอุดมศึกษา ในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนระดับกลาง ระดับสูง ปีการศึกษา 2538 มีผู้เข้าเรียนระดับปริญญาตรี และต่ำกว่า ร้อยละ 25.78 ของประชากรกลุ่มอายุ 18-22 ปี ซึ่งมีจำนวน 4.9 ล้านคน (กระทรวงศึกษาธิการ 2542) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าจำนวนการ

เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาค่อนข้างน้อย การที่มีปรากฏการณ์เช่นนี้ได้ก่อให้เกิดคำถามว่ามีตัวแปรใดบ้างที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ ซึ่งการตัดสินใจของบุคคลในเรื่องใดก็ย่อมมี เหตุผลประกอบ อาจจะเป็นเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล

นักเรียนที่เข้ามาเรียนสายอาชีวศึกษา โดยทั่วไปแล้วมีความมุ่งหวังที่จะออกไปประกอบอาชีพเฉพาะทางที่ตรงกับความสามารถที่ได้ เเล่เรียนมา แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วปรากฏว่า ส่วนหนึ่งของผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้นต้องการประกอบอาชีพ และมีอีกส่วนหนึ่งไม่ต้องการประกอบอาชีพ แต่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการจะหาคำตอบว่ามีตัวแปรหรือปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีความต้องการศึกษาต่อและไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

2. เพื่อศึกษาความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

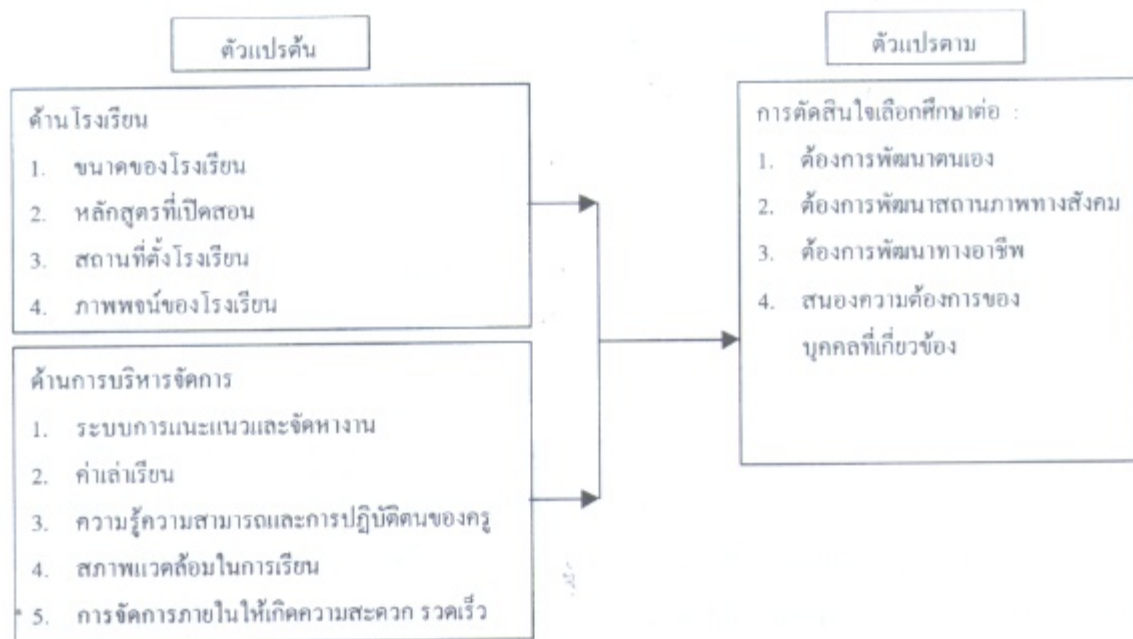
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของสถาบันการศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ความสำคัญของการวิจัย

การทราบปัจจัยหรือตัวแปรที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมีความสำคัญต่อการบริหารงานสถานศึกษามากเพราะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษา กล่าวคือผู้บริหารจะเลือกหรือเรียงลำดับงานพัฒนาตามลำดับก่อนหลังอย่างไร เพื่อให้สามารถเข้าถึงความต้องการและสถานภาพของผู้เรียน หรือผู้เป็นลูกค้า ซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญในยุคของการแข่งขัน และถ้าหากว่าสถานศึกษาปรับปรุงพัฒนาตนเองให้สามารถดึงดูดผู้เรียนให้ศึกษาต่อได้จำนวนมากขึ้นก็จะทำให้แผนพัฒนาการศึกษาของชาติบรรลุเป้าหมายมากขึ้น

กรอบความคิดในการวิจัย

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตนเองคือความต้องการของแต่ละบุคคล และการที่จะศึกษาต่อ ณ สถาบันการศึกษาใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยของสถานศึกษา ซึ่งมี 2 ด้านคือ ด้านโรงเรียน และด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งแสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ตัวแปรตามในที่นี้ก็คือ ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อบุคคลที่ต้องการศึกษาต่อหรือไม่ต้องการศึกษาต่อย่อมมีความต้องการของตนเองตามทฤษฎีของมาสโลว์ ดังกล่าวในตอนต้นชี้ให้เห็นว่าโดยพื้นฐานแล้วคนเรามักจะมุ่งพัฒนาตนเองไปให้ ถึงจุดหมายสูงสุดตามที่ตนเองปรารถนา และที่ขาดไม่ได้ก็คือ ความต้องการการยอมรับจากสังคมด้วย ต้องการให้คนอื่นยกย่องให้ความสำคัญนักเรียนที่สามารถเข้ากับคนอื่นได้จะเป็นคนที่ไม่ก้าวร้าว แต่ใจจะจดจ่อกับการศึกษาและทำกิจกรรมทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเรด (Reid,

1995) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการศึกษาอย่างมากคือ พฤติกรรมทางสังคมนั่นเอง ในส่วนของการเลือกอาชีพนั้น ฮอลแลนด์ (Holland, 1973) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการประเมินตนเองว่าจะออกมาเช่นไร

2. ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ได้แก่ ปัจจัย 2 ตัวคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน ซึ่งจะได้อธิบายขยายความต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นนั้น ก็ต้องพิจารณาถึงตัวแปรต่างๆ ซึ่งออสโลนและคิง (Oslo and King, 1992) ศึกษาพบ 4 ตัวแปรหลักคือสถานที่ตั้งของสถานศึกษา การติดต่อโดยส่วนตัวกับคณะกรรมการแนะแนวและสมรรถภาพของครูและค่าเล่าเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณาสถาบันการศึกษาที่จะศึกษาต่อ ในส่วนของผู้วิจัยมองเห็นว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือขนาดของโรงเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน สถานที่ตั้งโรงเรียน และภาพพจน์ของโรงเรียน น่าจะเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียน สิปปพนท์ เกตุทัต (1999) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการศึกษา ว่าควรมีนโยบายที่สำคัญคือ (1) ความเที่ยงธรรม คือโรงเรียนต้องพยายามดำเนินการในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน (2) ความมีอิสระ คือโรงเรียนต้องให้สิทธิและอิสระที่จะศึกษาในสิ่งที่พวกเขาสนใจ และได้รับทักษะต่างๆ ที่จะประโยชน์แก่การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดประสบการณ์ที่ดีที่สุดให้แก่ผู้เรียน (3) ความเป็นเลิศ คือโรงเรียนต้องแสวงหาองค์ความรู้ที่ทันสมัยและเกิดประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและมีความสุขในการเรียน ในมุมมองของผู้วิจัย ระบบการแนะแนวและการจัดหางาน ค่าเล่าเรียน ความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานของครู สภาพแวดล้อมในการเรียน และการจัดการภายใน น่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง กับเหตุผลในการศึกษาต่อเช่นเดียวกัน

สมมติฐานการวิจัย

1.ความต้องการในการพัฒนาตนเอง ความต้องการในการพัฒนาสถานภาพทางสังคม ความต้องการในการพัฒนาอาชีพ และความต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในทางบวก

แบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยศึกษากับนักเรียนที่เรียนหลักสูตรพาณิชยการ และบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 นักเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประชากร เป็นนักเรียนโรงเรียนพาณิชยการ จะเชิงเทรา โรงเรียนพาณิชยการสาคู โรงเรียนคาราสุมุทธบริหารธุรกิจ โรงเรียนชลพินิจพาณิชยการ โรงเรียนเทคนิคเบญจบริหารธุรกิจ โรงเรียนเมืองชลพาณิชยการ โรงเรียนอักษรเทคโนโลยี และโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี รวมจำนวนทั้งสิ้น 4,866 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 408 คน ของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนเป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ รายได้ของครอบครัว ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) อาชีพของบิดาและมารดา ตอนที่ 2 เหตุผลในการศึกษาต่อประกอบ

ด้วยเหตุผล 4 ประการคือ ความต้องการการพัฒนาตนเอง ต้องการการพัฒนาสถานภาพทางสังคม ต้องการการพัฒนาทางด้านอาชีพและต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ใกล้ชิด ตอนที่ 3 ปัจจัยของสถาบันการศึกษา ได้แก่ สภาพภายใน และระบบการบริหารจัดการ สภาพภายในประกอบด้วยขนาดของโรงเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน สถานที่ตั้งและสภาพพจน์ของโรงเรียน ระบบการบริหารจัดการประกอบด้วยระบบการแนะแนวและการจัดหางาน ค่าเล่าเรียน ความรู้ความสามารถ และการปฏิบัติตนของครู สภาพแวดล้อมในการเรียน และระบบการจัดการทั่วไป

แบบสอบถามดังกล่าว ได้รับตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าความเชื่อมั่นจากสูตร α -coefficient ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 กล่าวโดยสรุปเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้นำมาจัดหมวดหมู่ ลงรหัสการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละเพื่ออธิบายภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ t-test เพื่อทดสอบเปรียบเทียบคะแนนความต้องการในการเลือกศึกษาต่อของกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อและไม่

ต้องการศึกษาต่อ ใช้ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานอธิบายความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อ และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการในการศึกษาต่อกับปัจจัยทั้ง 2 ด้าน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภูมิหลังของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนส่วนมากเป็นเพศหญิง (82.8%) อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 18-19 ปี กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี (31.0%) โรงเรียนเมืองชลพาณิชย์การ (28.7%) โรงเรียนคาราสมุทรบริหารธุรกิจ (15.0%) โรงเรียนเทคนิคเบญจบริหารธุรกิจ (6.5%) โรงเรียนอักษรเทคโนโลยี (6.5%) โรงเรียนพาณิชย์การสัทธิ (5.9%) โรงเรียนชลพินิจพาณิชย์การ (4.9%) และโรงเรียนพาณิชย์การจะเชิงเตรา (1.5%) ผลการเรียนในภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (เกรดเฉลี่ย 2.00-2.50) รายได้ของครอบครัวส่วนมาก ค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน) บิดาและมารดาส่วนมากประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง (37.9% และ 34.3% ตามลำดับ) หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปวช.แล้วมีความต้องการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น (56.2%) และไม่ต้องการศึกษาต่อ (43.8%)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อและกลุ่มที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ มีความต้องการสอดคล้องกันคือ ต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการพัฒนาทางอาชีพ ต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และต้องการ

พัฒนาสถานภาพทางสังคมตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความต้องการของนักเรียนระหว่าง 2 กลุ่ม พบว่าความต้องการของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมี 2 ด้านคือ ปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านการบริหารจัดการโรงเรียน

นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มที่เลือกศึกษาต่อให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรด้านโรงเรียนเรียงตามลำดับจากสำคัญมากไปน้อยดังนี้

(1) หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการมีหลักสูตรหลายลักษณะ เช่น ภาษาอังกฤษต่างประเทศ

(2) ที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนมีอากาศปลอดโปร่ง ฤดูฝนน้ำไม่ท่วม และอยู่ในแหล่งชุมชน และตั้งอยู่ใกล้ศูนย์การค้า

(3) ภาพพจน์ของโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนทันสมัย และเพียงพอมีอาคารเรียน และห้องเรียนทันสมัย เป็นโรงเรียนที่ชนะการแข่งขันทักษะวิชาชีพเป็นโรงเรียนที่ให้อิสระในการแต่งกาย

(4) ขนาดของโรงเรียน นักเรียนให้ความสำคัญน้อย

สำหรับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรเรียงลำดับจากสำคัญมากไปน้อย ดังนี้

(1) ความรู้ความสามารถ และการปฏิบัติ

ตนเองครู ได้แก่ มีความเข้าใจ รัก และ ช่วยเหลือผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ มีเทคนิควิธีการสอนที่ดีและตั้งใจสอนเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานมีประสิทธิภาพและชำนาญในการสอน

(2) ระบบการจัดการภายในโรงเรียน ได้แก่ มีการจัดสรรทุนสำหรับผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีระบบผ่อนผันในเรื่องการชำระค่าเล่าเรียน มีการจัดการหรือบริหารเพื่อให้เกิดความยุติธรรม และโปร่งใสแก่นักเรียนมีสถานักเรียน นักศึกษา ร่วมทำงานกับฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนักศึกษาเข้าใจถึงประโยชน์ด้านการปรับตัว ด้านการใช้ชีวิตในโรงเรียน ด้านข้อมูล ข่าวสาร ด้านอาชีพ การมีงานทำ การมีรายได้เสริมระหว่างเรียน และหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว

(3) สภาพแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ มีบริการสื่อสารที่สะดวก เช่น โทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ มีบริการอาหารที่สะอาด อร่อย และราคาถูก พื้นที่บริเวณสวยงาม ร่มรื่น สะอาดเป็นระเบียบ มีห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด พร้อมอุปกรณ์แต่งตัว มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย เช่น เวรยาม เครื่องดับเพลิง มีชมรมหรือกิจกรรมตอบสนองความถนัด ความสนใจ และความสามารถอย่างหลากหลายห้องสมุดทันสมัย มีชุมนุมหรือมุมวิชาการอยู่ตามบริเวณต่างๆ ของโรงเรียน

(4) ระบบการแนะแนวและจัดหางาน ได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์ถึงคุณภาพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน โรงเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์และการแนะแนว

(5) ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่ค่อยเป็นปัญหา ถ้าหากโรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ แต่ถ้าหากค่าเล่าเรียนถูกกว่าสถาบันอื่นๆ ก็จะเป็นการดี

ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่ม ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อให้มีความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านการบริหารจัดการโรงเรียน แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อในต่างประเทศที่เปิดสอนที่ดังของโรงเรียนภาพพจน์ของโรงเรียนระบบการแนะแนวและจัดหางาน ค่าเล่าเรียน สภาพแวดล้อม และการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรนอกเหนือจากที่กล่าวแล้วความสำคัญไม่แตกต่างกัน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ พบว่าปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียนดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่ค่อยดีนักส่วนมากรายได้ค่อนข้างต่ำและมีอาชีพรับจ้าง

ดังนั้น ถ้าหากทางสถาบันการศึกษาต้องการประชาสัมพันธ์เพื่อการรับเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ควรใช้ยุทธศาสตร์ด้านค่าใช้จ่ายเป็นตัวจูงใจในการเลือกศึกษาต่อให้เหมาะสม

2. การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพสูง ด้วยเหตุนี้ทางสถาบันการศึกษาควรมุ่งจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าวแล้ว

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรที่เปิดสอน โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และมีหลักสูตรให้เลือกหลากหลาย

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานของครู มีความสำคัญที่สุด โรงเรียนจำเป็นต้องคัดเลือกครู หรือพัฒนาครูให้เป็นคนเก่ง และมีความเข้าใจผู้เรียน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม พยายามจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย ซึ่งถ้าหากสามารถดำเนินการได้ ในลักษณะนี้ก็จะทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนดูดี ซึ่งก็จะเป็นผลให้ นักเรียนสนใจและตัดสินใจสมัครเข้ามาเรียนในโรงเรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา กรมการศาสนา.
- บริษัท สื่อดิจิทัล จำกัด. (2544). มาสโลว์กับการจัดการ. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- รุ่ง แก้วแดง. (2539). แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2539). ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน).
- ลีปนันท เกตุทัต. (2542). "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์" จดหมายข่าว. ฉบับที่ 3 หน้า 1-5
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). เท้าทันคุณภาพ.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- Coleman, Derek. (1994). **Object-oriented Development : The Fusion Method.**
Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall International.
- Holland, John L. (1973). **Making Vocational Choice : A Theory of Career.**
Englewood Cliffs N.J. : Prentice Hall.
- Olson, C. and King, M. (1992). "Is Your Institution User-Friendly : Essential Element of
Successful Graduate Student Recruitment." **College and University.**
Spring, : 203-14.
- Reid, W.M. (1995). "Restructuring secondary school with extended time blocks and
Intensive courses: The experiences of school administrators in British
Columbia." **Dissertation Abstracts.** Spokame,
WA : Gonzaya University.

